

PRÒLEG

Unes paraules sobre el llibre de contes de l'Enric Ramiro

L'Enric Ramiro és una persona que aprecio perquè estima la seva professió, que és la docència. En aquest llibre que ofereix als docents i aprenents, treballa les ciències socials d'una manera ben original: contant històries. Després de llegir aquestes cinquanta narracions, penso que m'hauria agradat tenir un mestre com ell.

Les ciències socials tenen tres finalitats bàsiques: primera, ajudar a formar ciutadans lliures, amb capacitat de pensar per si mateixos i d'eleger sense acceptar ni el domini ni la seducció. Segona, ajudar a formar ciutadans amb capacitat de dialogar, que vol dir saber escoltar i acceptar que les raons dels altres poden ser tan vàlides com les pròpies, dialogar és important perquè és la base de la igualtat. I tercer, formar ciutadans compromesos amb el benestar propi i de la societat, i això demana un comportament responsable. L'Enric conta contes i, com aquell que no pretén altra cosa que narrar una història i divertir, fa pensar, fa entendre les raons i els comportaments dels altres, i aporta una reflexió final moralitzant que segurament no caldria fer, perquè la narració la deixa evident però, ja se sap que en educació cal insistir en allò que ens sembla important. Com aquell que res, l'Enric Ramiro fa servir una eina que s'ha anat repetint des de temps immemorials, fer didàctica mitjançant contes i rondalles, explicar senzillament conceptes de mal explicar, un mètode amb llarga tradició en el nostre país.

L'Enric explica contes que sempre tenen una referència al medi dels seus alumnes, sempre fa geografia. Resulta sorprenent veure les mil maneres que té de relacionar situacions i per-

sonatges que a vegades situa en països llunyans, amb pobles o indrets propers. Italo Calvino posa en boca de Marco Polo, el gran viatger, aquesta frase: «Sempre que parlo d'una ciutat, parlo de Venècia». També en Ramiro, encara que localitzi la narració en contrades distants i meravelloses, on viuen grans savis, emperadors, princeses i éssers imaginaris, sempre fa una referència a les contrades de València, i en diu alguna cosa descriptiva, específica o característica.

L'Enric explica contes i aprofita l'avinentsa per fer alguna digressió breu i crítica de l'actualitat. Ho fa com de passada, com una nota d'humor plena d'ironia i, a vegades, de verí. Potser els alumnes més joves no descobriran tota la intencionalitat d'aquestes frases, i potser cal advertir que d'aquest recull de narracions, no totes són de color blanc, perquè són també, i especialment, pels mestres i pels adults. No sé per a quina edat escolar els proposa, jo diria que van dirigits als mestres, per tal que els professionals de l'educació els seleccionin segons els seu criteri. Algunes narracions presenten situacions poc convencionals, alguna persona diria que poc escolars. Tanmateix, avui els nostres xiquets no s'escandalitzen fàcilment, saben perfectament com venen els infants al món.

Les cinquanta narracions que ofereix aquest llibre despleguen una gran varietat de temes, de situacions imaginàries o possibles, de temps antics o propers, de països imaginaris o reals, de personatges animats o inanimats, d'històries inventades o inspirades en faules i contes existents. En conjunt formen una unitat, perquè totes les històries es narren en un

llenguatge planer, directe, en una prosa àgil i totes ens sorprenden en el seu desenllaç. El llibre s'edita pensant en les escoles, però més d'un lector adult hi quedarà atrapat amb un somriure als llavis.

Les narracions imaginàries permeten a l'autor simplificar el context, destacar la complexitat, l'ambigüitat, les ironies, les inconsistències i les contradiccions de la humanitat, però també la bondat, la fermesa i la saviesa d'alguns personatges, i la possibilitat de la sor-

presa i de l'atzar que ens pot esperar a cada cantonada de la vida. A molts de nosaltres ens agrada llegir o escoltar històries, com han fet tantes generacions en èpoques on no es tenia tanta pressa com ara, i la narració oral era essencial en la cultura popular. Convé que els nostres infants i joves descobreixin l'energia màgica i moral dels contes, la seva capacitat d'activar la imaginació, la reflexió, i el seu poder exemplar que pot portar a modificar el propi comportament.

PILAR BENJAM ARGUIMBAU
Mestra. Catedrática de Didáctica de les Ciències Socials
Universitat Autònoma de Barcelona